N. 4255.

CURRENDA XV et XVI.

A. D. 1869.

L. 4102.

W Kurendzie XII. z roku 1869. pod L. 3211. str. 95 zwróciliśmy uwagę Wiel. Duchowieństwa na rozporządzenie Ministeryalne z dnia 15. Sierpnia 1869, które w sprawie nowéj Konskrypcyi (obliczenia ludności) i formularze i potrzebne instrukcye podaje.

W téj sprawie otrzymaliśmy okólnik c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 21. Października 1869. L. 34551, który z tém zawezwaniem do wiadomości się podaje, ażeby Wielebne Duchowieństwo w danych razach wyciągi z ksiąg metrykalnych wydawało, w ogóle zaś organa rządowe w téj czynności wspierało.

Ponieważ c. k. Namiestnictwo w tym okólniku na §§. 14. i 19. Ustawy z dnia 29. Marca 1869 względem téj konskrypcyi (obliczania ludności) się odwołuje, przeto i ta sama Ustawa podaje się do wiadomości.

L. 34551.

Do Przewielebnego Konsystorza biskup. rz. k. w Tarnowie.

Według ustawy z d. 29. Marca b. r. (Nr. 25. dziennika ustaw krajowych i rozporządzeń z r. 1869.) ma być przeprowadzone na początku roku 1870. w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obliczanie ludności na podstawie stanu rzeczy z dnia 31. Grudnia 1869 roku; drugie obliczanie według téj ustawy będzie przeprowadzone na podstawie stanu rzeczy z dnia 31. Grudnia 1880 roku, a każde następne co 10 lat.

Obliczanie to należy według §. 14. téj ustawy przedsiębrać w taki sposób, aby w każdéj miejscowości była obliczoną w ogóle obecna (krajowa i obca) a oddzielnie obecna krajowa ludność, i aby ludność obecna została odróżnioną według głównych działów, jako to: płci, wieku, wyznania religijnego, stanu, ojczyzny, powołania lub zatrudnienia, nieobecna zaś ludność według płci i miejsca pobytu.

Prócz tego mogą być przytoczone jeszcze inne ważne daty statystyczne jak n. p. liczba ślepych i głuchoniemych, właściwość stosunków zamieszkania i t. p.

Według §. 19. zaś powołanéj ustawy potrzeba co do tych krajowców, którzy w roku przedsiębrania konskrypcyi kończą 20 rok życia, jakotéż co do podrastającéj młodzieży

mężkiéj, która dojdzie do tego wieku dopiero w roku najbliższéj konskrypcyi, lub téż w jednem z lat pośrednich, załączyć do każdéj karty meldunkowéj lub arkuszu spisowego, gdzie taki krajowiec wymieniony jest po raz pierwszy przy obliczaniu ludności miejscowéj, wolny od stempla i mający być wydanym bezpłatnie wyciąg z księgi metrykalnéj, lub téż wierzytelny odpis metryki urodzenia takich krajowców.

Aby więc z jednéj strony umożliwić dokładne przeprowadzenie spisu ludności według skazówek w powyższym §. 14. ustawy konskrypcyjnéj zawartych, która to czynność przy niskim stopniu oświaty ludu wiejskiego bez współudziału urzędów parafialnych nie byłaby możliwą, z drugiéj zaś strony zadosyć uczynić postanowieniom §. 19. ustawy konskr., i aby zatém obliczanie ludności pod każdym względem celowi odpowiadało, zechce Wielebny Konsystorz polecić wszystkim urzędom parafialnym, aby na wezwanie Starostów powiatowych wydawały bezzwłocznie wyrażone w §. 19. wyciągi z ksiąg metrykalnych, lub wierzytelne odpisy metryk urodzenia do każdego arkusza spisowego lub karty oznajmującéj, gdzie zachodzi potrzeba takiego wykazania; również, ażeby komisarzów konskrypcyjnych w każdym razie przy spisie ludności wspomagały, i udzielały im bez trudności wszelkich żądanych wyjaśnień i szczegółów odnoszących się do spisu ludności.

Lwów dnia 21. Października 1869.

II. Następna ustawa doszła do Konsystorza dnia 10. Lipca 1869. N. 2744.

Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych.

Część X. z roku 1869.

Nr. 25.

Ustawa z dnia 29. Marca 1869 r.,

dotycząca konskrypcyi (obliczania ludności.)

Ażeby zaprowadzić jednostajne postępowanie przy obliczaniu ludności, udzielam, za zgodną uchwałą obudwu Izb Rady Państwa Mojego, zatwierdzenia załączonemu przepisowi i rozporządzam, co następuje:

Artykuł I. Pierwsze obliczenie ludności podług tego przepisu ma być przedsięwzięte we wszystkich w Radzie Państwa zastąpionych królestwach i krajach w roku 1870., na podstawie stanu z dnia 31. Grudnia 1869 r.

Artykuł II. Wraz z obliczeniem ludności ma nastąpić także spisanie najważniejszych w gospodarstwie zwierząt domowych.

Artykuł III. Drugie obliczenie podług tego przepisu ma być przedsięwzięte na podstawie stanu z dnia 31. Grudnia 1880 r., a każde dalsze co 10 lat.

Artykuł IV. Cesarskie rozporządzenie z dnia 23. Marca 1857 r. (Dz. ust. I stwa nr. 67.) i zatwierdzony niem przepis co do obliczania ludności, przestają być obowiązując

Artykuł V. Minister spraw Wewnętrznych ma polecenie, wykonać tę ustawę, i j upoważniony do wydawania potrzebnych rozporządzeń wykonawczych.

Wiedeń dnia 29. Marca 1869 r.

(L. S.) **Franciszek Józef** m. p. **Taaffe** m. p. **Giskra** m. p.

Przepis względem przedsiębrania konskrypcyi.

A. Przygotowanie do konskrypcyi.

§. 1. Wszystkie budynki, przeznaczone na mieszkanie dla ludzi, o ile ich numerowanie nie jest jeszcze uskutecznione, muszą być ponumerowane. To samo stać się ma ze stojącemi osobno domami, z odległemi chatami leśnemi i górskiemi i t. d., jak również z takiemi budynkami, które tylko czasowo nie są zamieszkane. Należące do domu mieszkalnego zabudowania objęte są jego numerem, i nie będą osobno numerowane. Zmazanie numeru może być zarządzone tylko przez polityczną władzę powiatową (Starostwo powiatowe, lub urząd gminny posiadający własny statut gminny.)

§. 2. Do numerowania mają być używane zwyczajne liczby; ułamki nie mogą się znajdować przy takich liczbach.

§. 3. Numer ma być umieszczony po téj stronie domu, gdzie główny wchód się znajduje, i to, jeżli być może, nad tymże wchodem, i należy go utrzymywać zawsze w stanie czytelnym.

§. 4. Nowo zbudowany dom mieszkalny będzie nawet wtedy, jeżli stoi między numerowanemi już domami, oznaczony tym numerem, który następuje po ostatnim w miejscu, a w miastach lub w miasteczkach, gdzie istnieje numerowanie podług ulic (§. 6), po ostatnim w ulicy (na placu.)

Jeżliby zaś tam, gdzie nowy budynek stanął w rzędzie domów, był jeden numer opróżniony, ma on otrzymać tę opróżnioną liczbę.

§. 5. Jeżeli dwa lub kilka domów przez budowę w jeden dom połączone zostaną, musi ten jeden dom tak długo nosić owych kilka numerów, dopokąd nie będzie przedsięwzięte nowe numerowanie budynków w miejscu, lub w razie numerowania ulicami, w ulicy (na placu), albo też dopokąd nowa budowa (§. 4.) lub inna jaka zmiana budownicza nie nastręczy dogodnéj sposobności do przydzielenia opróżnionéj liczby innemu budynkowi mieszkalnemu.

§. 6. Jeżeli zajdzie potrzeba nowego numerowania wszystkich domów w jakiém miejscu, mają numera zaczynać się od 1., i wedle położenia domów iść daléj w najodpowiedniejszy sposób w porządku arytmetycznym, aż wszystkie należące do téj saméj miejscowości domy mieszkalne będą ponumerowane. Dzielnice miast i przedmieścia, noszące osobne nazwy, mogą być oddzielnie numerowane.

W miastach i innych rozległych miejscowościach może nastąpić także podług ulic i placów podzielone numerowanie.

§. 7. Numerowanie nie opatrzonego jeszcze liczbą domu może być przedsięwzięte tylko na zarządzenie zwierzchności gminnéj za uwiadomieniem władzy powiatowéj; zmiana zaś numerowania pojedynczych domów lub całych miejscowości, dzielnic miasta i t. d. może być dozwoloną tylko z szczególnych powodów przez przełożoną władzę powiatową.

We wszystkich tych wypadkach (§§. 4. — 7.) działać potrzeba w porozumieniu z władzą podatkową i tabularną.

§. 8. Koszta numerowania i tegoż utrzymania w dobrym stanie ma ponosić właściciel budynku.

Gmina może dla zaprowadzenia jednostajności w numerowauiu czynić stósowne rozporządzenia.

§. 9. U wjazdu i wyjazdu każdéj miejscowości ma być kosztem gminy umieszczoną w stosowném miejscu tablica (tablica miejscowości), i potrzeba ją utrzymywać zawsze w takim stanie, ażeby jéj napis mógł być łatwo czytanym. Tablica ta ma zawieać nazwę miejscowości, tudziesz gminy i powiatu politycznego, do którego należy, a w miejscowościach, położonych w granicznym powiecie celnym, także ten dodatek.

Polityczny Rząd krajowy postanawia, w którym języku krajowym mają być sporządzane napisy.

§. 10. Naczelnicy gmin są odpowiedzialnymi za to, ażeby rozporządzenia poprzednich §§. 1. — 9. w całéj gminie były dopełniane, i mają czuwać nad dokładném ich wykonaniem.

Jeżeli właściciel domu pomimo wydanego mu rozkazu nie uskuteczni numerowania swojego domu mieszkalnego, albo też odnowienia lub zmiany takowego w razie potrzeby, natenczas powinien naczelnik gminy kazać przedsięwziąść numerowanie kosztem właściciela budynku.

B. Postępowanie przy konskrypcyi.

§. 11. Obliczanie po miejscowościach i gminach przeprowadzają gminy, obszary dworskie i władze polityczne podług budynków mieszkalnych, a w tych podług pomieszkań.

Tylko spisanie znajdujących się w czynnéj służbie wojskowych pozostawia się władzom wojskowym.

Jako należących do tej kategoryi wojskowych, których spisywać mają władze wojskowe, uważa się wszystkich w czynnéj służbie będących, albo czasowo tylko urlopowanych, albo nakoniec do stanu wojskowych zakładów należących członków armii stałéj, marynarki wojennéj i administracyi armii.

Natomiast wykluczeni są od spisywania przez władze wojskowe pensyonowani i z zatrzymaniem charakteru wojskowego kwitowani wojskowi, należące do stanu zakładów wojskowych cywilne osoby (§. 29.), puszczeni na stały urlop żołnierze, obowiązani do służby w linii oficerowie i szeregowcy rezerwy i landwery, a nakoniec żyjący poza wojskowemi domami inwalidów patentowi i rezerwowani inwalidzi.

§. 12. W stolicach krajów i w takich gminach, które posiadają własne statuty gminne, mają urzęda gminne, o ile dotyczy to ich okręgu gminnego, załatwiać obliczenie w zupełności.

Obowiązane są do tego także te gminy, podlegające Starostwom powiatowym, i te obszary dworskie, którym w miarę ich przydatności poruczy polityczny Rząd krajowy całkowite załatwienie téj sprawy na ich obszarze. Przeciw takiemu zarządzeniu Rządu krajowego nie ma rekursu.

Wyjąwszy okręgi stolic kraju i opatrzonych własnemi statutami gmin, kierują obliczeniem Starostwa powiatowe. Wszelako obowiązane są także te gminy i obszary dworskie, którym nie będzie poruczonem całkowite przeprowadzenie konskrypcyi na ich obszarze, działać wespół o tyle, że mają przedsiębrać obliczanie w każdéj do swego okręgu należącéj miejscowości, z wyjątkiem przeglądu miejscowości i gmin.

§. 13. Druki, używane do czynności konskrypcyjnéj, będą dostarczane kosztem Skarbu publicznego. Wszelkie inne z tą sprawą połączone wydatki mają być w miarę tego, czy dotyczą czynności, przydzielonych ustawą władzom monarchicznym, czy gminom, pokrywane ze Skarbu publicznego, albo przez dotyczące gminy (obszary dworskie).

§. 14. W każdéj miejscowości ma być obliczaną tak w ogóle obecna (krajowa i obca), jakoteż oddzielnie od tego obecna krajowa ludność. Do krajowców liczy się nie tylko mieszkańców, mających prawo przynależności do gminy, do któréj miejscowość należy, ale także tych obecnych tamże obywateli Państwa Austryackiego, o których niewiadomo, w któréj gminie podług ustawy o przynależności z dnia 3. Grudnia 1863 r. mają być uważani jako przynależni. Wszystkie inne osoby, obecne w miejscowości, liczone będą jako obce.

Obliczanie ma być przedsiębrane w taki sposób, ażeby ludność obecna przedstawiała się rozróżnioną podług głównych działów, jakoto: płci, wieku, wyznania religijnego, stanu, ojczyzny, powołania lub zatrudnienia, nieobecna zaś ludność podług płci i miejsca pobytu. Oprócz tego mogą być przytoczone jeszcze inne ważne daty statystyczne, jak n. p. liczba ślepych i głuchoniemych, właściwość stosunków zamieszkania i t. p.

W jakiéj formie ma to być uskutecznionem, postanowi się w drodze rozporządzeń.

§. 15. Postępowanie przy konskrypcyi jest rozmaite, według tego, czy się używa przytem kart oznajmujących, czy nie.

Karty oznajmujące używać należy tylko w stolicach kraju i w takich miejscowościach znaczniejszych, gdzie czynność konskrypcyjną załatwiają całkowicie gminy (§. 12.), i tam, gdzie również zwierzchnicza władza polityczna gminy, po wysłuchaniu zwierzchności gminy, uzna postępowanie zapomocą kart oznajmujących jako odpowiedne stosunkom miejscowym.

§. 16. W gminach, w których odbywa się obliczanie zapomocą kart oznajmujących, rozdaje zwierzchność gminy zawczasu każdemu właścicielowi domu, lub jego pełnomocnikowi dla obdzielenia wszystkich partyj mieszkających, tudzież klasztorom, szpitalom, akademiom, zakładom wychowawczym i t. p. karty oznajmujące do wypełnienia. Forma kart oznajmujących jest dwojaka, według tego, czy się zarządza opisanie stosunków zamieszkania, czy też nie ma ono być przedsiębranem. Opisanie stosunków zamieszkania ma być przedsiębrane tylko w najludniejszych miastach. Nadto doręczone będzie dla każdego domu drukowane pouczenie co do wypełnienia kart oznajmujących właścicielowi domu lub jego zastępcy, który ma téj instrukcyi udzielić obiegowo wszystkim partyom mieszkającym.

§. 17. Do karty oznajmującéj mają być wciągnięte nie tylko wszystkie podzielające mieszkanie osoby, chociażby nawet chwilowo były nieobecne, ale także ich gdzieindziéj mieszkające dzieci, dopokąd nie są jeszcze samoistnemi.

§. 18. Za partye mieszkające, które nie umieją pisać, ma właściciel domu lub jego pełnomocnik wypełnić karty oznajmujące; jeźli zaś taka partya jest odnajmującą tylko, obowiązany jest wypełnić tę kartę oznajmującą przedewszystkiem wynajmujący pomieszkanie, jeżeli umie pisać.

Jeźli niepodobna oprócz jéj nazwiska podać na karcie oznajmującéj także wszystkich innych szczegułów, to potrzeba nadmienić w niéj, dla czego karta nie mogła być całkowicie wypełnioną.

§. 19. Co do tych krajowców męzkich, którzy w roku przedsiębrania konskrypcyi kończą 20. rok wieku, jakoteż co do podrastającéj młodzieży męzkiéj, która osiągnie wiek ten dopiéro w roku najbliższéj konskrypcyi, lub téż w jednem z lat pośrednich, potrzeba do każdéj karty oznajmującéj, w któréj taki krajowiec wymieniony jest po raz pierwszy przy obliczeniu ludności miejscowéj, załączyć wolny od stempla i mający być wydanym bezpłatnie wyciąg z księgi metrykalnéj, lub téż wierzytelny odpis metryki urodzenia takich krajowców.

§. 20. Właściciel domu lub jego pełnomocnik ma zebrać wypełnione karty oznajmujące wszystkich partyj mieszkających, i jeźli mieszka w tym domu, dodać swoją własną kartę oznajmującą, a potem zeszyć razem wszystkie te karty z drukowaną okładką i oddać naczelnikowi gminy w przeciągu czasu naznaczonego dla każdéj gminy.

Jeźliby właściciel domu lub jego zastępca sam cały dom zamieszkiwał, natenczas ma on potwierdzić tę okoliczność bez użycia arkusza okładkowego przy końcu swojéj własnéj karty oznajmującéj.

§. 21. Naczelnik gminy odbiera karty wraz z arkuszami okładkowemi, przekonuje się, czy są wszystkie, i należycie wypełnione, stara się jak najspieszniej o uzupełnienie braków lub poprawienie innych błędow, i zbiera karty i arkusze okładkowe zapomocą drukowauego arkusza zbiorowego.

Potem ma naczelnik gminy, jeżeli się nie przedsiębierze powszechnego sprawdzania od domu do domu, wybrać przynajmniéj tyle kart, ile uzna potrzebném, i sprawdzać dokładnie rzetelność ich wypełnienia tak w domu samym, jakotéż zapomocą innych badań.

§. 22. Naczelnik gminy ma tylko ze sprawdzonych kart oznajmujących układać przegląd miejscowości, a jeżli gmina składa się z kilku miejsc, z pojedynczych przeglądów miejscowości zestawiać przegląd gminy, nakoniec ma podpisać wszystkie tabele.

Jeżli gminę stanowi tylko jedna miejscowość, nie potrzeba układać przeglądu gminy. W takim razie jest przegląd miejscowości zarazem przeglądem gminy.

§. 23. W takich gminach, gdzie obliczanie nie odbywa się zapomocą kart oznajmujących, tudzież w obszarach dworskich, układa komisarz konskrypcyjny, którym być musi ustanowiona przez gminę (obszar dworski) pod jéj odpowiedzialnością i przydatna do tego osoba, podług ustnych podań głów familii i żyjących samoistnie pojedynczych osób, arkusze spisowe i przytwierdza wspomnione w §. 19. wyciągi z ksiąg metrykalnych lub wierzytelne kopie metryk urodzenia do każdego arkusza spisowego, gdzie zachodzi potrzeba takiego wykazania.

Wspomnione w §. 20. potwierdzenia właścicieli domów lub ich zastępców mają być również ustnie składane i na dotyczącym arkuszu notowane.

Zresztą ma komisarz konskrypcyjny także w tych gminach w myśl ostatnich postanowień §. 21. kontrolować prawdziwość i dokładność podań tak partyj, jak i właścicieli domów.

§. 24. Także tam, gdzie ma miejsce bezpośrednie wciąganie do arkuszów spisowych, można w klasztorach, szpitalach, akademiach, zakładach wychowawczych i t. p. przedsiębrać obliczenie zapomocą kart oznajmujących.

To samo tyczy się osób cywilnych, jeżli zachodzi wypadek przewidziany w §. 29.

§. 25. Z arkuszów spisowych a względnie z kart oznajmujących (§. 24.) mają gminy i obszary dworskie, jeżeli ta czynność została im poruczoną (§. 12), układać przeglądy miejscowości, a względnie gminy i obszaru dworskiego, podpisywać je i wraz z arkuszami spisowemi i kartami oznajmującemi oddawać wcześnie Starostwu powiatowemu.

Wyjąwszy ten wypadek należy do nich tylko wczesnę oddanie należycie wypełnionych i podpisanych arkuszy spisowych wraz z poddanemi może kartami oznajmującemi, z których Starostwo powiatowe ma układać przeglądy.

§. 26. Dla każdéj miescowości zrobioną będzie z arkuszów spisowych, a gdzie

takich arkuszy nie sporządzano, z kart oznajmujących i z przeglądu miejscowości księga konskrypcyjna, którą przechowywać będzie polityczna władza powiatowa.

Z tych ksiąg nie wolno wyjmować pojedynczych kart, nawet na użytek urzędowy, lecz można tylko sporządzać wierzytelne odpisy.

Naczelnik władzy ma prawo, dozwalać także osobom prywatnym wglądania w księgi konskrypcyjne, z zachowaniem jednak przepisów, jakich wymagają względy służbowe.

Wskazówki o dostrzeżonych w nich niedokładnościach lub opuszczeniach mają być niezwłocznie wzięte pod rozpoznanie, i jeźli okażą się uzasadnionemi, użyte jako potrzebne sprostowania księgi załączone w formie uwag.

§. 27. Starostwa powiatowe są powołane, nadzorować czynności poruczone podlegającym sobie gminom i obszarom dworskim, i sprawdzać dokładność oddanych wyrobów.

Gminy i obszary dworskie są obowiązane udzielać Starostwom powiatowym wszelkich żądanych wyjaśnień i szczegółów, jakoteż uskuteczniać poprawki, uznane przez nich za potrzebne.

§. 28. Jeźli podległe Starostwu powiatowemu gminy lub obszary dworskie oświadczą, że nie są w stanie załatwić czynności poruczonych sobie tą ustawą lub przez Rząd krajowy podług paragrafu 12., albo też jeźli oddadzą wyroby swoje nie w terminach naznaczonych na to, lub w takim stanie, że nie mogłyby być użyte, natenczas ma Starostwo powiatowe zarządzić załatwienie tych czynności przez urzędnika powiatowego lub inny przydatny do tego organ, kosztem dotyczącéj gminy lub obszaru dworskiego.

Gminy i obszary dworskie są odpowiedzialne za dokładność wyrobów, które oddadzą, i muszą wynagrodzić wszelką szkodę, jakąby poniósł Skarb publiczny z powodu nieużyteczności oddanych wyrobów konskrypcyjnych.

§. 29. Co się tyczy osób, które mają być spisywane przez władze wojskowe (§. 11.) powinni kommendanci wojsk i zakładów nawet w takim razie, gdyby takowe na dniu 31. Grudnia czasowo były nieobecne, zarządzić sporządzenie sumarycznych list etatowych przez bióra obrachónkowe.

Takie same listy etatowe mają być podawane co do osób należących do stanu władz i sztabu armii, jakoteż co do odosobnionych oficerów, ze strony tych organów, które utrzymują ich etat w ewidencyi.

Osoby cywilne, które znajdują się przy wojskowych, zostających w służbie czynnéj, jakoteż te, które należą do stanu zakładów wojskowych i nie są wymienione w wspomnionych listach etatowych, mają być spisane zapomocą kart oznajmujących, lub też zapomocą arkuszów spisowych, sporządzonych przez organa cywilne.

Sumaryczne listy etatowe mają przesyłać organa, przeznaczone do układania tych wykazów, przełożonym Komendom Jeneralnym lub wojskowym, które oddają takowe, uzupełniwszy je własnemi wykazami, zapomocą spisu dotyczącemu politycznemu Rządowi krajowemu.

Odnośne wykazy państwowego Ministerstwa Wojny ma polityczny Rząd krajowy odbierać od niego bezpośrednio.

Karty oznajmujące mają być oddawane bezpośrednio téj władzy, która ma układać przegląd miejscowości.

§. 30. Kto się uchyla od konskrypcyi, albo podaje fałszywe szczegóły, albo zresztą nie dopełni któregokolwiek zobowiązania, jakie wkłada na niego niniejszy przepis, ma być karany przez kompetentną władzę podług okoliczności przypadającą na rzecz gminnego funduszu ubogich jego miejsca pobytu grzywną od 1 do 20 złr., a jeźli takowych złożyć nie jest w stanie, stósownym, czterech dni jednak nie przekraczającym aresztem.

Jeźliby jednak wypadek taki nadawał się do postępowania podług ustawy karnéj, należy postępować z nim w odpowiedni sposób.

§. 31. Z pojedynczych przeglądów gmin (obszarów dworskich) zestawia Starostwo powiatowe przegląd powiatu.

Polityczne władze powiatowe mają przesyłać przeglądy powiatów politycznemu Rządowi krajowemu, ten zaś ma je oddawać, z załączeniem wojskowych list etatowych i wykazów (§. 29.), centralnéj komisyi statystycznéj, któréj zadaniem będzie zestawiać z tego przeglądu krajów w formie odpowiednéj przeglądom powiatów, a z tych przeglądów krajów ułożyć w końcu przegląd wszystkich zastąpionych w Radzie Państwa królestw i krajów.

§. 32. Przedkładając przegląd powiatu politycznemu Rządowi krajowemu, ma władza powiatowa, jeźliby w porównaniu z ostatniem obliczeniem okazało się uwagi godne powiększenie lub pomniejszenie ludności albo stanu bydła, przedstawić i wyświecić przyczyny tego.

Przedłożone w tym względzie sprawozdania władz powiatowych mają być równocześnie z przeglądami oddane centralnéj Komisyi statystycznéj do użycia przy obrabianiu uzyskanego przez obliczenie ludności materyału.

§. 33. Rząd krajowy sprawdza przed odesłaniem do centralnéj Komisyi statystycznéj przeglądy i inne sprawozdawcze wykazy władz powiatowych, i jeźli znajdzie usterki, które w drodze pisemnéj nie mogą być z pewnością usunięte, wysyła urzędnika na miejsce dla zbadania rzeczy i poprawienia. Koszta takiéj Komisyi ma zwrócić ten, komu wina tego udowodnioną zostanie.

§. 34. Dla obliczenia i wykazania tych przynależnych do zastąpionego w Radzie Państwa obszaru ziem, którzy przemieszkują poza tym obszarem:

a) w Królestwach i Krajach, należących do Korony Węgierskiéj;

b) w Pograniczu Wojskowem;

c) w takich Państwach zagranicznych, w których istnieje dyplomatyczna lub konsularna reprezentacyja Monarchii, lub

d) jako wojskowi są stacyonowani za granicą, ma Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udawać się

co do *a)* do Królewsko - Węgierskiego Ministerstwa krajowego;

co do *b)* i *d)* do państwowego Ministerstwa Wojny;

co do c) do Ministwa Spraw Zagranicznych.

Z uzyskanych doniesień ma być zrobiony stósowny użytek przy układaniu przeglądów krajów (§. 31.)

§. 35. Obliczenie ma być w każdéj gminie ukończone w ciągu miesiąca Stycznia.

Miesiące Luty i Marzec są przeznaczone do układania przeglądów miejscowości i gmin (obszarów dworskich), a miesiące Kwiecień i Maj do układania przeglądów powiatów.

W ciągu miesiąca Czerwca mają być odesłane wszystkie przeglądy powiatów, wojskowe listy etatowe i wykazy (§. 31.) sprawozdania władz powiatowych (§. 32.) i uzyskane podług §. 34. doniesienia do centralnéj Komisyi Statystycznéj.

L. 3525 ex 1869.

Następujące rozporządzenie c. k. Szefa Namiestnictwa udziela się do wiadomości Wieleb. Duchowieństwa celem dodania w danym razie rady i wyświecenia interesowanych.

Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych.

Część XIII. z r. 1869.

Nr. 28.

Rozporządzenie c. k. Szefa Namiestnictwa z d. 16. Sierpnia 1869 r. L. 29,874,

dla ujednostajnienia procedury w powszechno-publicznych szpitalach z osobami cierpiącemi na długotrwałe choroby, lecz które i nadal w takich zakładach pielęgnowane być mogą, niemniéj z osobami, które złożone są chorobami nie do wyleczenia i nie mogącemi być leczone w tych szpitalach.

Jego Excellencya Pan Minister Spraw Wewnętrznych wydał na dniu 17. Czerwca 1869 roku L. 1,713 dla ujednostajnienia procedury w powszechno-publicznych szpitalach z osobami cierpiącemi na długotrwałe choroby, lecz które i nadal w takich zakładach pielęgnowane być mogą, niemniéj z osobami, które złożone są chorobami nie do wyleczenia i nie mogącemi być leczone w tych szpitalach, na podstawie ministeryalnego rozporządzenia z dnia 4. Grudnia 1856 r. L. 26,641, ogłoszonego z tąd 12. Stycznia 1857 r. L. 50,700, tudzież ustawy o przynależności z dnia 3. Grudnia 1863 r. (Dziennik ustaw Państwa nr. 105.), następujące rozporządzenie:

1. Przepisane przytoczoném rozporządzeniem ministeryalném doniesienia o długotrwałych chorobach, które dotychczas zakłady szpitalne na podstawie ogłoszonego po dniem 19. Kwietnia 1855 r. L. 3,880 ministeryalnego rozporządzenia z dnia 6. Marca 185[illegible] r. L. 6,382 przesyłać miały w miarę, kiedy choroba okazuje się chroniczną, do c. k. [illegible]

miestnictwa tego kraju, do którego chory przynależał, najdaléj po upływie ćwierćrocza w drodze przynależnéj z pozostawieniem wyboru dalszego płacenia kosztów pielęgnowania lub odebrania chorego z zakładu, mają być przedkładane c. k. Namiestnictwu na przyszłość bez wyjątku, a więc bez względu na to, kiedy choroba okazuje się być chroniczną, w każdym jednak razie najdaléj po upływie pierwszego ćwierćrocza od dnia przyjęcia chorego, i sporządzane według skazówek, załączonym formularzem objętych.

2. Według istniejących przepisów nie można żądać od funduszu krajowego zwrotu kosztów za pielęgnowanie osób niewyleczonych i niemogących być w szpitalu kurowanemi. Te więc publiczne zakłady mogą przyjmować takich chorych tylko wtedy, jeżeli chodzi o przemijające, szczególnego lekarskiego starania wymagające pogorszenie choroby nieuleczonéj, lub o inną połączoną z tą przypadkową słabością.

Z tego więc powodu należy wydalić z zakładu każdego będącego tam chorego, skoro dostrzeże się na nim taki stan nie do wyleczenia, który go robi niedopuszczalnym w publicznym zakładzie zdrowia, i to bez względu na upłyniony już czas kuracyi.

Gdyby zaś taki chory sam sobie zostawiony być nie mógł, to ma być wezwana gmina, w któréj ów publiczny zakład zdrowia się znajduje, aby tę osobę w przeciągu pewnego krótkiego czasu odebrała, z udzieleniem jéj przytém dat, w załączonym formularzu II. wskazanych.

Dla téj gminy są zaś obowiązującemi przepisy ustawy o przynależności czyli swojszczyznie z dnia 3. Grudnia 1863 r. (Dz. ustaw Państwa nr. 105. Rozdział IV.), a względem obcych ubogich w szczególności §. 28. téj ustawy.

W razie gdyby taka do wydalenia z zakładu przeznaczona osoba należała do sąsiedniéj gminy, może się zakład szpitalny znieść z nią bezpośrednio.

3. Publiczne zakłady szpitalne i gminy są odpowiedzialne za ścisłe wykonanie obowiązków powyżéj wskazanych.

Co niniejszém do powszechnéj podaje się wiadomości.

Possinger m. p.

Formularz I.

(Na doniesienia długotrwałych chorób.)

Znajdujący (a) się w tym zakładzie chory (a) (imię i stan wyrazić) . .
. . . . mający (a) lat . .
przyjęty (a) dnia . . . . pod liczbą . . .
jest na podstawie przyniesionych (zarekwirowanych) dokumentów . . . .
. . . .
. . . .
. . . .

przynależny (ą) do gminy . . . . i może być na kosz. funduszu krajowego pielęgnowanym (ą).

Chory (a) ten (ta) cierpi na . . . .

Choroba jego (jéj) wymaga do zupełnego wyleczenia / stanowczego polepszenia prawdopodobnie jeszcze . . . . . . (czas wyrazić). Chory (a) może być przewiezionym (ą) powozem lub koleją bez nadzoru. / tylko pod nadzorem.

Chory (a) nie może być na teraz przewiezionym (ą), a do jego (jéj) przewiezienia potrzeba prawdopodobnie jeszcze . . . . (czas wyrazić).

UWAGA. Odezwę należy na odwrotnéj stronie załączyć.

Formularz II.

(Dla oddania niewyleczalnych przynależnéj gminie.)

Znajdujący (a) się w tym zakładzie . . . . . . chory (a) (imię i stan) . . . .
mający (a) . lat; przyjęty (a) dnia . . . .
jest według dotychczasowych badań ubogim (ą), a według . . . . .
. . . .
. . . .
należy do gminy . . . .
cierpi na . . . .

Choroba ta jest nie do uleczenia, i chory (a) nie może być dłużéj trzymanym (ą) w tym zakładzie na koszt funduszu krajowego, lecz nie może także być sam (a) sobie zostawionym (ą) . . . .
ponieważ . . . .
. . . .
. . . .

Chory (a) { może iść piechotą. / być przewieziony (ą) wozem. / być przeniesiony (ą) na noszach.

UWAGA. Odezwę należy na odwrotnéj stronie dołączyć.

N. 3752.

Judex arbiter permittitur in contractibus super quanto 300 fl. vel vero circa res mobiles quarum valor summam 300 fl. non excedit.

Reichs-Gesetz-Blatt

LXIV. Stück ex 1869.

150.

Gesetz vom 21. September 1869,

über die Erfordernisse der Executionsfähigkeiten der vor Vertrauensmännern aus der Gemeinde abgeschlossenen Vergleiche und über die von denselben zu entrichtenden Gebühren.

Um den vor Vertrauensmännern aus der Gemeinde zwischen streitenden Parteien abgeschlossenen Vergleichen die Kraft gerichtlicher Vergleiche zu sichern und deren Gebührenbehandlung zu regeln, finde Ich mit Bezug auf den Art V, Ziffer 11 des Gesetzes vom 5. März 1862, R. G. Bl. Nr. 18, über die grundsätzlichen Bestimmungen zur Regelung des Gemeindewesens mit Zustimmung beider Häuser des Reichsrathes zu verordnen, wie folgt:

§. 1. Vor dem aus Vertrauensmännern der Gemeinde gebildeten Vermittlungsamte können zwischen streitenden Parteien über dem Betrage nach bestimmte Geldforderungen von höchstens 300 fl. oder über bewegliche Sachen, bezüglich welcher die Parteien erklären, für dieselben einen die Summe von 300 fl. nicht übersteigenden bestimmten Geldbetrag annehmen oder leisten zu wollen, im Sinne dieses Gesetzes wirksame Vergleiche abgeschlossen werden.

Zum Abschlusse eines solchen Vergleiches ist die gleichzeitige Anwesenheit von wenigstens zwei Vertrauensmänner erforderlich.

§. 2. Die Androhung von Zwangsmitteln bei Vorladung der Parteien vor das Vermittlungsamt, sowie die Anwendung von Zwangsmitteln gegen diejenigen, welche der Vorladung keine Folge leisten, ist unzulässig:

§. 3. Die Abnahme eines Eides ist dem Vermittlungsamte nicht gestattet; auch kann ein Vergleich auf einen abzulegenden Eid vor diesem Amte nicht geschlossen werden.

§. 4. Kommt ein Vergleich nicht zu Stande, so kann von den abgegebenen Erklärungen einer Partei gegen dieselbe in einem späteren Rechtsstreite kein Gebrauch gemacht werden.

§. 5. Der abzuschließende Vergleich ist in das bei dem Vermittlungsamte zu führende Amtsbuch einzutragen.

Diese Eintragung hat zu enthalten:

a) die Zahl, unter welcher der Vergleich im Amtsbuche eingetragen wird;
b) die Bezeichnung des Tages, Monates und Jahres des Vergleichsabschlusses;

c) die genaue Bezeichnung der Parteien und, wenn für dieselben Bevollmächtigte erschienen sind, die genaue Bezeichnung dieser letzteren, so wie ihrer Vollmachten mit der Bemerkung, daß darin die Ermächtigung zum Vergleichsabschlusse enthalten sei;

d) die Bezeichnung des Streitgegenstandes, über welchen der Vergleich abgeschlossen wurde;

e) den Vergleich selbst nach seinem wörtlichen Inhalte.

Ist wegen mangelnder Eigenberechtigung einer der Parteien eine gerichtliche Genehmigung des Vergleiches nothwendig, so ist in dem Amtsbuche zu bemerken, ob diese Genehmigung vorgewiesen oder ob deren nachträgliche Erwirkung vorbehalten worden sei.

Das in das Amtsbuch Eingetragene ist den Parteien vorzulesen und, daß dieses geschehen sei, in dem Amtsbuche zu bemerken.

Die Parteien sowohl als auch die Vertrauensmänner, vor welchen der Vergleich abgeschlossen wird, haben das Eingetragene im Amtsbuche zu unterzeichnen.

§. 6. Das zur Eintragung der Vergleiche bestimmte Amtsbuch ist vor der Benützung zu binden, als erster, zweiter, dritter Band u. s. w., sowie Seite für Seite mit fortlaufenden Zahlen zu bezeichnen.

Sämmtliche Blätter des Amtsbuches sind mit einer Schnur zu durchziehen, deren beide Enden auf der letzten Seite mit dem Gemeindesiegel anzuheften sind. Ebenda hat der Gemeindevorsteher unter Beisetzung seiner Unterschrift die Zahl der Blätter anzumerken.

In das Amtsbuch sind die einzelnen abgeschlossenen Vergleiche nach der Ordnung, in welcher sie abgeschlossen wurden, unter fortlaufenden Nummern einzutragen. Bei neu eröffneten Amtsbüchern hat die Numerirung wieder vom Anfange zu beginnen.

Das Amtsbuch ist genau und deutlich zu führen. Es darf in demselben nichts radirt, überschrieben oder zwischen den Zeilen eingeschaltet werden. Sind Worte zu durchstreichen, so muß es so geschehen, daß das Durchstrichene leserlich bleibt. Einschaltungen sind am Rande anzubringen und von den Parteien besonders zu unterzeichnen.

Das Amtsbuch ist durch sorgfältige Aufbewahrung gegen jeden Mißbrauch zu schützen. Dasselbe gilt von den vollgeschriebenen Amtsbüchern. Die von bevollmächtigten Parteien beigebrachten Vollmachten sind im Originale oder in beglaubigter Abschrift bei dem Amte aufzubewahren. (§. 5, lit. c.)

§. 7. Den betheiligten Parteien ist auf mündliches oder schriftliches Ansuchen über den abgeschlossenen Vergleich eine Amtsurkunde auszufertigen.

Diese Amtsurkunde hat unter Beziehung der Zahl des Bandes des Amtsbuches eine wortgetreue Abschrift des in dasselbe Eingetragenen (§. 5) zu enthalten: sie ist von dem Gemeindevorsteher und einem Mitgliede des Vermittlungsamtes zu unterschreiben und mit dem Gemeindesiegel zu versehen.

§. 8. Die vor dem Vermittlungsamte der Gemeinde in Gemäßheit der vorstehenden Bestimmungen abgeschlossenen Vergleiche haben die Kraft gerichtlicher Vergleiche, und es sind die den Bestimmungen des §. 7. entsprechenden Amtsurkunden über solche Vergleiche den ämtlichen Ausfertigungen zerichtlicher Vergleiche gleichzuachten.

§. 9. Wenn sich die Parteien auf die Zahlung einer Geldsumme von oder unter fünfzig Gulden oder statt der Leistung beweglicher Sachen auf die Zahlung eines fünfzig Gulden nicht übersteigenden Geldbetrages an den Berechtigten verglichen haben, so ist bei der Eintragung des Vergleiches in das Amtsbuch jener Stämpel durch Ueberschreibung zu verwenden, welcher nach der Scala II auf den verglichenen Betrag entfällt.

Die Ausfertigung der Amtsurkunde unterliegen dem gleichen Stämpel, wie der Vergleich selbst.

Wird um Ausfertigung einer Amtsurkunde schriftlich oder protokollarisch angesucht, so ist dieses Ansuchen in den vorbezeichneten Fällen vom Eingaben- oder Protokollstämpel befreit.

Für die Eintragungen von Vergleichen über höhere Beträge in das Amtsbuch ist dieselbe Gebühr zu entrichten, wie von gerichtlichen Vergleichen, und es unterliegen die Amtsurkunden demselben Stämpel, wie Ausfertigungen gerichtlicher Vergleiche.

§. 10. Die Bestimmung, ob und in welchen Gemeinden Vermittlungsämter zu bestellen, die Vorschriften über die Competenz derselben sowohl in Ansehung der Parteien, als auch bis zu welcher die Maximalgränze von 300 fl. nicht übersteigenden Summe die Vergleiche in den einzelnen Gemeinden zulässig sind, und die weiteren Vorschriften, wie die Wahl der Vertrauensmänner vorzunehmen, und über das von denselben zu beobachtende Verfahren bleiben der Landesgesetzgebung vorbehalten.

§. 11. Die Minister der Justiz, des Innern und der Finanzen sind mit dem Vollzuge dieses Gesetzes beauftragt.

Gödöllö, am 21. September 1869.

Franz Joseph m. p.

Taaffe m. p. **Giskra** m. p. **Herbst** m. p. **Brestel** m. p.

VI. Mutationes inter Ven, Clerum mensibus Septembri et Octobri 1869.

(Continuatio ad Curr. XI. ex a. 1869. pag. 88.)

10. Septbr. 1869. N. 3449. R. Clemens **Jaworski** Coop. translatus e Myślenice ad Zator.
dtto dtto R. Antonius **Opidowicz** transl. e Zator ad Trzemeśnia.
2. Octobr. 1869. N. 3715. R. Jos. **Michalik** Coop. in Czchów institutus pro Słupiec.
dtto dtto R. Alexander **Gajdecki** Administrator in Słupiec applicatus qua Coop. ad Mszana.

2\. Octobr. 1869. N. 3715. R. Joannes **Szczurowski** Coop. transl. e Mszana ad Czchow.
12\. dtto N. 3828. R. Joannes **Wańczyk** Admin. in Słopnice institutus pro eodem beneficio.
15\. dtto N. 303/Schol. R. Petrus **Przyborowski** Coop. Bochniaensis constitutus sub uno provis. Catecheta scholar. norm. et subreal. Bochniae.
19\. dtto N. 3907. A. R. Julius **Repczyński** Catecheta scholarum normal. et subreal. Bochniae institutus pro beneficio Radgoszcz.
dtto dtto R. Valentinus **Pawlikowski** Administr. in Radgoszcz applicatus qua Coop. in Wojnicz.
dtto dtto R. Franciscus **Sitarski** Coop. transl. e Wojnicz ad Lubcza.
20\. dtto N. 3917. R. Thomas **Kosek** Coop. transl. e Chochołów ad Baranów.
dtto N. 3928. R. Constantinus **Pragłowski** Coop. translatus e Wojnicz ad Borowa.
dtto dtto R. Franciscus (senior) **Szczudło** Coop. translat. e Radomyśl ad Wojnicz.
20\. dtto N, 3939. A. R. Vincentius **Grodzicki** e Kruźlowa oriundus, sed Presbyter Dioeceseos Varsoviensis, ad curam animarum in Kruźlowa modo cooperatorio exercendam est admissus.
1\. Novbr. 1869. N. 142 praesidial. A. R. Cyprianus **Netuschill** dirigens Catecheta scholae puellarum in claustro Monialium Staniątecensium nominatus extitit qua Cancellarius Consistorii Episcopalis Tarnoviensis.
dtto dtto R. Clemens **Radwański** Coop. in Niepołomice constitutus est provisorius dirigens Catecheta scholae puellarum in Staniątki.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 14. Novembris 1869.

Josephus Alojsius,

Episcopus Tarnoviensis.

JOANNES FIGWER, Cancell. substit.

☞ In usum Venerabilis Cleri e sumptu partiali taxarum pro Currendis, typis vulgari mandavimus accludimusque huic Currendae per unum exemplar pro quovis Presbytero: a) „Ritus benedicendi novam Ecclesiam, seu Oratorium...“ b) Officium de S. Josaphat.

Tarnoviae, 1869. Typis Anastasii Rusinowski, Typographi Episcopalis. Impensis Consistorii.